

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633 / 7628
Email: koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 24- 12- 2021

Αρ. Πρωτ.: 268

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

Κοιν.:

Βουλευτή: κ. Γ. Καρασμάνη
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Αναφορά: 602/26-11-2021

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 602/26-11-2021 Αναφοράς, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο βουλευτής κ. Γ. Καρασμάνης, με θέμα την επιστολή της Ένωσης Ασκούμενων και Νέων Δικηγόρων Θεσσαλονίκης (Ε.Α.Ν.ΔΙ.Θ.), με την οποία ενημερώνουν πως δεν έχουν καταβληθεί ακόμη στους ασκούμενους δικηγόρους με πρόγραμμα ΕΣΠΑ στα Δικαστήρια, η μηνιαία αμοιβή τους, ενώ απασχολούνται από τις αρχές του Σεπτεμβρίου του 2021, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

Περιγραφή της Πράξης

Με την υπ' αρ. 3409/1120/Α3/24-05-2019 (ΑΔΑ: ΩΔ7Ο465ΧΙ8-ΡΛΡ) Απόφαση εντάχθηκε η πράξη με τίτλο «Πρακτική άσκηση αποφοίτων νομικών σχολών για την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος δικηγόρου» και MIS 5039505 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑΝΕΚ) 2014-2020». Η Πράξη επιδιώκει την υποβοήθηση της πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης αποφοίτων νομικών σχολών για την απόκτηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος δικηγόρου. Η ομάδα στόχος αποτελείται από νέους δικηγόρους αποφοίτους Νομικών Σχολών οι οποίοι βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική ή και κοινωνική θέση με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται στην ολοκλήρωση της 18μηνιας πρακτικής άσκησης που είναι απαραίτητη για την απόκτηση της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του δικηγόρου. Η επιλογή γίνεται με βαθμολόγηση ειδικά σχεδιασμένων κριτηρίων επιλογής ώστε να αποτυπωθεί η κοινωνική ευαισθητοποίηση του προγράμματος. Ο αριθμός των ασκούμενων δικηγόρων/ωφελομένων από την παρέμβαση ανέρχεται σε συνολικά έως 2.400 άτομα.

Μέρος της δεκαοκτάμηνιας πρακτικής άσκησης των νέων δικηγόρων, διάρκειας δώδεκα (12) μηνών θα πραγματοποιηθεί στα Δικαστήρια ή τις Εισαγγελίες της χώρας. Με την άσκησή τους στα δικαστήρια, οι συμμετέχοντες αποκτούν ουσιαστικές πρακτικές γνώσεις για τον τρόπο λειτουργίας της Δικαιοσύνης αφού κατά τη διάρκεια αυτής τους ανατίθενται καθήκοντα με σκοπό την εκμάθηση των διαδικασιών του αντικειμένου της δικαστηριακής ύλης Διοικητικής Δικαιοσύνης: Τμήματα Συνεδριάσεων ουσίας, Τμήματα Ακυρωτικού Σχηματισμού, Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης. Η άσκηση παρέχεται στη γραμματεία εκάστοτε Δικαστηρίου και υπό την κατεύθυνση του προϊστάμενου δικαστή και μπορεί να συνοδεύεται από παρακολούθηση σεμιναρίων που οργανώνονται από τις δικαστικές αρχές όπου υπηρετούν και από τους οικείους δικηγορικούς συλλόγους.

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 28242/8-7-2021 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3015 Β'), στο Άρθρο 4 ορίζεται ότι:
«1) Οι ασκούμενοι Δικηγόροι τοποθετούνται στις οργανικές μονάδες (τμήματα, γραμματείες κ.λπ.) του Δικαστηρίου ή της Εισαγγελίας προς υποβοήθηση του έργου τους, με απόφαση του Προέδρου του οικείου Δικαστηρίου ή της οικείας Εισαγγελίας. Κρίνεται δε σκόπιμη, εφόσον υπάρχει δυνατότητα, η μετακίνηση τους σε διαφορετικά αντικείμενα ή τμήματα προκειμένου να αποκτήσουν πληρέστερη γνώση. Μεταξύ των αντικειμένων απασχόλησής τους ανά τομέα, περιλαμβάνονται ιδίως:

Α) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ:

- Τμήματα Συνεδριάσεων Ουσίας
- Εγγραφή των υποθέσεων στο πινάκιο.
- Κλήτευση των διαδίκων.
- Παραλαβή αποδεικτικών εγγράφων.
- Διόρθωση, καθαρογραφή, δημοσίευση και κοινοποίηση αποφάσεων.
- Τμήματα Ακυρωτικού Σχηματισμού
- Διεκπεραίωση υποθέσεων που αφορούν ακυρωτικές διαφορές του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274).
- Ηλεκτρονική καταχώρηση των προαπαιτούμενων διαδικαστικών πράξεων και προώθησή τους στον εισηγητή για έκδοση απόφασης.

Β) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- Παραλαβή δικογράφων και ηλεκτρονική καταχώρησή τους σε αρχεία.
- Παραλαβή αιτήσεων και χορήγηση πιστοποιητικών.
- Καθαρογραφή, δημοσίευση και αρχειοθέτηση αποφάσεων.
- Ενημέρωση βιβλίων και καταχώριση στοιχείων που αφορούν εκκρεμείς υποθέσεις.
- Παραλαβή αιτήσεων και χορήγηση πιστοποιητικών, ενημέρωση και παρακολούθηση των αρχείων του ν. 3869/2010, παρακολούθηση του φακέλου και ενημέρωση των ενδιαφερομένων για την πορεία της σχετικής αίτησής τους (Ειρηνοδικεία).
- Παραλαβή αιτήσεων ενόρκων βεβαιώσεων, δηλώσεων τρίτων και πρακτικών Συμβιβασμού (Ειρηνοδικεία).

Γ) ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- *Σύνταξη κατηγορητηρίων, κλητηρίων θεσπισμάτων και κλήσεων.*
- *Συνδρομή στην κατάθεση μηνύσεων.*
- *Καταχώριση μηνύσεων και δικογραφιών.*
- *Συνδρομή στην κατάθεση προσφυγών κατά κλητηρίων θεσπισμάτων και Ανακοπών λιπομαρτυριών.*
- *Καθαρογραφή, δημοσίευση και αρχειοθέτηση αποφάσεων.»*

Στη συνέχεια, γίνεται κατανομή των ασκούμενων σε δικηγορικά γραφεία τα οποία έχουν δηλώσει συμμετοχή στο πρόγραμμα, με κριτήρια που θα οδηγούν στην επιλογή του δικηγορικού γραφείου που εξυπηρετεί τις ανάγκες του ασκούμενου. Η πρακτική άσκηση στα δικηγορικά γραφεία θα έχει διάρκεια 6 μήνες και με αυτόν τον τρόπο ολοκληρώνεται η 18μηνη υποχρεωτική περίοδος και ο ασκούμενος μπορεί να αποκτήσει την άδεια άσκησης επαγγέλματος.

Μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής τους άσκησης αναμένεται να αποκτήσουν πολύτιμη εργασιακή εμπειρία ασκούμενοι σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Με τον τρόπο αυτό θα είναι σε θέση να προσφέρουν περισσότερο ποιοτικές και ουσιαστικές υπηρεσίες προς τους πολίτες της χώρας, τους εντολείς τους.

Η πράξη υλοποιείται μέσω εννέα (9) υποέργων, ανάμεσα στα οποία βρίσκονται τα εξής:

- Το Υποέργο 4, το οποίο περιλαμβάνει το Π.5 «Συντονισμός Πράξης», συμβατικού αντικειμένου 939.200 € μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Ο Ανάδοχος έχει την κύρια ευθύνη επίβλεψης και ελέγχου της πορείας εκτέλεσης του έργου, τον συντονισμό των εργασιών, τη διευθέτηση ζητημάτων που άπτονται της παρακολούθησης υλοποίησης, της παραλαβής των διαφόρων πακέτων εργασίας και της έγκαιρης ολοκλήρωσής τους, την επίλυση διαφορών, την εισήγηση επί αιτημάτων αλλαγών, και τέλος, τη δημιουργία και συντήρηση κλίματος συνεργασίας μεταξύ των μελών των εμπλεκόμενων ομάδων και την συνολική επιτυχία του Κυρίως Έργου.

- Τα Υποέργα 5 έως 9, τα οποία περιλαμβάνουν, τα Π.6, Π.7, Π.8 και Π.9, «Πρακτική άσκηση ασκούμενων δικηγόρων για 18 μήνες σε δικαστήρια και δικηγορικά γραφεία», συνολικού προϋπολογισμού 25.920.000 €.

Στο πλαίσιο του έργου υπάρχει χρήση εξειδικευμένων εργαλείων ΤΠΕ και έχει αναπτυχθεί βάση δεδομένων, στην οποία θα καταχωρούνται τα αναλυτικά στοιχεία όλων των ασκούμενων δικηγόρων της Χώρας ανά Δικαστήριο και Δικηγορικό Γραφείο. Ο σχεδιασμός και η δημιουργία Βάσης Δεδομένων του έργου περιλαμβάνει τόσο τον λειτουργικό και τεχνικό σχεδιασμό της όσο και την περαιτέρω εξασφάλιση της σωστής λειτουργίας και διαχείρισής της. Σκοπός είναι να καταχωρούνται οι αιτήσεις και τα κριτήρια καθώς και τα υποψήφια δικαστήρια και δικηγορικά γραφεία. Οι αιτήσεις γίνονται ηλεκτρονικά και το σύστημα κάνει την αντιστοίχιση, ενώ δέχεται και ηλεκτρονικά παρουσιολόγια πέρα από τα έντυπα, από τα οποία θα προκύπτει ο συνολικός αριθμός, ημέρες παρουσίας και αντίστοιχης περικοπής λόγω απουσίας. Ο Προϊστάμενος Γραμματείας εκάστοτε δικαστηρίου και ο νόμιμος εκπρόσωπος κάθε δικηγορικού γραφείου πιστοποιούν ηλεκτρονικά τα παρουσιολόγια.

Πληρωμή συμμετεχόντων στο Πρόγραμμα:

Με την υπ' αριθ. 28242οικ./08-07-2021 (Β' 3015) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης & Επενδύσεων και Δικαιοσύνης ορίστηκαν: α) οι θέσεις επιδοτούμενης πρακτικής άσκησης Δικηγόρων σε Δικαστήρια/Εισαγγελίες (κατανομή), β) ο τρόπος επιλογής των ασκούμενων δικηγόρων σε φορέα υποδοχής, γ) η διαδικασία τοποθέτησης σε θέση πρακτικής άσκησης του ασκούμενου δικηγόρου, δ) υποχρεώσεις και δικαιώματα επιδοτούμενων ασκούμενων Δικηγόρων και ε) η διαδικασία πιστοποίησης του οικονομικού αντικειμένου.

Ειδικότερα, ως προς την καθυστέρηση της καταβολής της αμοιβής στους συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην ως άνω κυα: «Η καταβολή της αμοιβής της πρακτικής άσκησης των ασκούμενων Δικηγόρων θα γίνεται μηνιαίως ηλεκτρονικά μέσω του erpe και της Τράπεζας της Ελλάδος, από την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Σε περίπτωση τυχόν αστοχιών, η εκκαθάριση δύναται να πραγματοποιηθεί τον επόμενο μήνα.».

Οι απαιτούμενες διοικητικές και διαχειριστικές ενέργειες για την καταβολή των αμοιβών των ασκούμενων Δικηγόρων ορίζονται με την προαναφερόμενη κοινή υπουργική απόφαση (κυα), και αποτελούν μια πολυσύνθετη διαδικασία που προϋποθέτει άμεσες ενέργειες από όλους τους εμπλεκόμενους, ήτοι: τους Φορείς τοποθέτησης των ασκούμενων Δικηγόρων (δικαστήρια /εισαγγελίες), το Συντονιστή της Πράξης του ΕΠΑΝΕΚ, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΑΝΕΚ, την Ειδική Υπηρεσία Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Δικαιοσύνης (Φορέας Υλοποίησης του Έργου) και τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Η πρώτη ημερομηνία υπογραφής συμβάσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης με ασκούμενους δικηγόρους είναι στις 24 Αυγούστου 2021. Αναλυτικά ο πρώτος μήνας μισθοδοσίας στον οποίο αναφέρεται η ερώτηση των βουλευτών αφορά σε 3 συμβάσεις με πληρωτέες έξι εργάσιμες ημέρες, 11 συμβάσεις με πληρωτέες πέντε εργάσιμες ημέρες, 4 συμβάσεις με πληρωτέες τέσσερις εργάσιμες ημέρες, 6 συμβάσεις με πληρωτέες τρεις εργάσιμες ημέρες, 35 συμβάσεις με πληρωτέες δύο εργάσιμες ημέρες και 2 συμβάσεις με πληρωτέα με 1 εργάσιμη ημέρα.

Αντιλαμβανόμενοι πλήρως τις δυσχέρειες που προκαλεί η καθυστέρηση στην καταβολή της αμοιβής της πρακτικής άσκησης των δικηγόρων και στοχεύοντας στην άμεση επίλυση του προβλήματος, απαιτήθηκε άμεση ενημέρωση από το Φορέα Υλοποίησης του Έργου. Όπως ετέθη υπόψη μας, για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο: «ο λόγος της καθυστέρησης αποστολής του παραδοτέου εκ μέρους του Συντονιστή της Πράξης οφείλεται στο ότι κατά την διαδικασία καταγραφής των παρουσιολογίων εντοπίστηκαν τέσσερις (4) Φορείς που δεν είχαν αποστείλει τα χειρόγραφα παρουσιολόγια των ασκούμενων που απασχολούσαν παρά τις συνεχείς οχλήσεις. Ο τελευταίος Φορέας απέστειλε τις καταστάσεις των παρουσιολογίων στις 22-10 2021»...[...]..... Επίσης, για το μήνα Οκτώβριο: «Ο Συντονιστής της Πράξης ακολούθησε ανάλογη διαδικασία για την έκδοση των μισθολογικών καταστάσεων για τον μήνα Οκτώβριο. Καθότι υπήρχαν και πάλι αρκετές ελλείψεις

στην αποστολή των χειρόγραφων παρουσιολογίων, απεστάλη email προς όλους τους Υπεύθυνους Πρακτικής Άσκησης (02-11-2021, όπου ετέθη ως καταληκτική ημερομηνία αποστολής των χειρόγραφων παρουσιολογίων η 5-11-2021». Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι υπήρχαν αστοχίες, ήτοι καθυστερήσεις στην αποστολή παρουσιολογίων από φορείς, που δεν επέτρεψαν την έγκαιρη αποπληρωμή των δικαιούχων μέσω του συστήματος της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών.

Στη συνέχεια και αφού είχε ήδη ολοκληρωθεί η απαιτούμενη απογραφή των ασκούμενων δικηγόρων στο μητρώο ανθρώπινου δυναμικού του ελληνικού δημοσίου (απαραίτητη προϋπόθεση για την πληρωμή τους μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών), καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για την έγκαιρη ολοκλήρωση της διαδικασίας πληρωμής των δικαιούχων.

Συγκεκριμένα, κατόπιν συνεργασίας της αναδόχου εταιρείας (Συντονιστής του Έργου) και της Ειδικής Υπηρεσίας της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου μας με τη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Οικονομικής Διαχείρισης και υπό τις συντονισμένες ενέργειες της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών & Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργείου μας και της Υπηρεσίας Συντονισμού, διενεργήθηκαν οι απαραίτητοι έλεγχοι ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, αποθηκεύτηκαν τα αρχεία σε κατάλληλο ηλεκτρονικό μορφότυπο (xml), ολοκληρώθηκε η απαιτούμενη διαδικασία με την Τράπεζα της Ελλάδας και απεστάλη από το Υπουργείο μας στην Ενιαία Αρχή Πληρωμών η εντολή πληρωμής οφειλών πληρωμών έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) της Τράπεζας της Ελλάδος μαζί με το αρχείο των δικαιούχων(xml) προκειμένου να καταβληθεί η μισθοδοσία των μηνών Αυγούστου (από 24-08-2021), Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμβρίου.

Η Ενιαία Αρχή Πληρωμών κατέβαλε στους δικαιούχους, στις 10-12-2021, τα ποσά για τη μισθοδοσία των μηνών Αυγούστου, Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου 2021.

Ακολούθως, όσον αφορά στους δικαιούχους που ξεκίνησαν την άσκησή τους το μήνα Νοέμβριο 2021, το αρχείο για τη μισθοδοσία του μηνός Νοεμβρίου 2021 απεστάλη στην Ενιαία Αρχή Πληρωμών, στις 06-12-2021 και τα ποσά μισθοδοσίας καταβλήθηκαν στους δικαιούχους στις 13-12-2021. Όσον αφορά στους δικαιούχους που είχαν ξεκινήσει την άσκησή τους πριν το μήνα Νοέμβριο 2021, επίκειται η καταβολή της μισθοδοσίας τους.

Όπως αρμοδίως μας διαβεβαιώνουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, μετά την πρώτη πληρωμή των συμμετεχόντων στο Πρόγραμμα πρακτικής άσκησης αποφοίτων Νομικών Σχολών για την Απόκτηση Άδειας Ασκήσεως Επαγγέλματος Δικηγόρου, αναμένεται να ομαλοποιηθεί η ροή της εξέλιξης των πληρωμών των δικαιούχων.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου
κ.α.α.
Μαρία Νούλα

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων: ....0...
Σύνολο σελίδων: 4